LITERATUURMUSEUM

‘Liefkoos mij, zacht’

Deze opdrachten sluiten aan bij
literatuurmuseum.nl/verhalen/slauerhoff/vrouwen-in-zijn-leven

De liefde speelt een belangrijke rol in het leven en in de gedichten van Slauerhoff. Zijn gedichten belichten verschillende aspecten van de liefde. Ze variëren van heel intieme, zinnelijke tot zeer cynische, bittere gedichten die blijk geven van een pijnlijke teleurstelling in de liefde.

Het gedicht ‘Woorden in de nacht’ is een voorbeeld van zo’n intiem, bijna erotisch gedicht. De toon van dit gedicht staat in groot contrast met de cynische toon in ‘Brieven op zee’ en de bittere jaloezie in ‘Ik heb een bitter leed’.

LITERATUURMUSEUM

‘Liefkoos mij, zacht’

Liefdesbrieven

Een liefdesbrief is beter dan het lief
Zelf: als men eens de brieven heeft gekregen
Dan heeft men ze voorgoed, terwijl tien tegen
Eén ‘t lief verdwijnt om geldgebrek of grief.

Een brief kan men daags, nachts, elk ogenblik
Dat men ze bij zich heeft, te voorschijn halen,
De tederheid er uit op laten stralen,
De woordjes lezen, denkend: zo ben ik!

Een vrouw is wisselvallig, een brief niet.
Wel lacht men wijs of weent men bitter, later
Als men voorbije dwaze woorden ziet.

Maar als het kon wou ‘k door woestijn en water
Wel eeuwig naar oase’ en havens tijgen,
Als ‘t zeker was in elk een brief te krijgen.

Neem mij weer, wacht nog even.

J.J. Slauerhoff, Verzamelde gedichten. Deel 1. A.A.M. Stols, Den Haag 1947 (tweede druk), DBNL

Ik heb een bitter leed: ik ben niet de eerste

Ik heb een bitter leed: ik ben niet de eerste,
Neen, velen zijn vóór mij gekomen
En vonden haar en hebben ‘t allerteerste
Zonder verweer in hun bezit genomen.

Ik heb een zoete troost: ik ben de laatste.
Wie nog dorst naadren werd door mij vernield;
Ja, zelfs den spiegel die haar lijf weerkaatste
Brak ik: ‘t kon zijn dat hij haar beeld behield

J.J. Slauerhoff, Verzamelde gedichten. Deel 1. A.A.M. Stols, Den Haag 1947 (tweede druk), DBNL

Woorden in de nacht

Voel je hoe ik naar je toe kom?
Je bent naakt in de nacht.

Wacht, ik doe eerst een doek om.
Nog niet, nog niet.

Liefkoos mij, zacht.
Zeg dat je mij mooi vindt
En alleen door te strelen
In ‘t donker, mij ziet.

Zullen wij spelen,
Dat wie ‘t eerste lacht,
Moet ondergaan
Wat de ander bedacht?

O, laat het doorgaan,
Totdat wij doodgaan.
Alles wat hierna komt
Is niets dan Dood, vermomd
In schijn van Leven.

Neem mij weer, wacht nog even.

J.J. Slauerhoff, Verzamelde gedichten. Deel 1. A.A.M. Stols, Den Haag 1947 (tweede druk), DBNL

LITERATUURMUSEUM

‘Liefkoos mij, zacht’

Opdrachten

Vraag 1
Lees de drie gedichten van Slauerhoff ‘Woorden in de nacht’, ‘Liefdesbrieven’ en ‘Ik heb een bitter leed’.
Welk van deze drie gedichten komt het meest overeen met het beeld dat jij zelf van de liefde hebt?
Leg uit waarom dat zo is.

Vraag 2
Als je voor elk van deze drie gedichten één woord zou moeten kiezen om het gedicht in te vangen, welk woord zou dat dan zijn?
Schrijf voor elk gedicht het woord op.

Vraag 3
Lees het gedicht ‘Woorden in de nacht’ nog een keer.
Het gedicht ‘Woorden in de nacht’ bestaat uit versregels van weinig woorden en korte zinnen.
Wat is volgens jou het effect van deze stijl?

Vraag 4
Lees het gedicht ‘Liefdesbrieven’ nog een keer.
In het gedicht ‘Liefdesbrieven’ spelen tegenstellingen een belangrijke rol.
Geef aan welke tegenstellingen tussen ‘brief’ en ‘lief’ in het gedicht genoemd worden. Noem twee verschillen.

Vraag 5
In de manier waarop de ik-figuur in dit gedicht denkt over liefdesbrieven zit een tegenstrijdigheid. In welke strofe komt deze ambivalente houding tegenover de liefdesbrief tot uitdrukking?
Hoe zou je deze tegenstrijdigheid in je eigen woorden omschrijven?

Vraag 6
Lees het gedicht ‘Ik heb een bitter leed’ nog een keer.
In dit gedicht zie je een contrast tussen beide strofen. In de eerste regel van beide strofen komt dit expliciet naar voren.
Wat valt je op in de formulering van de beginregel van beide strofen? Waaruit bestaat het contrast?

Vraag 7
Als je leest over de vrouwen [link naar hoofdstuk 5 publiekslaag ‘Vrouwen in zijn leven’] in het leven van Slauerhoff, dan zie je dat zijn liefdesleven hoge pieken en diepe dalen heeft gekend. Deze turbulentie in zijn liefdesleven vindt ook zijn weerslag in Slauerhoffs gedichten over de liefde.
Kies een van de drie gedichten ‘Woorden in de nacht’, ‘Liefdesbrieven’ en ‘Ik heb een bitter leed’ uit en geef aan voor welke relatie uit Slauerhoffs persoonlijk leven je dit gedicht typerend vindt. Leg uit waarom je deze keuze maakt.